

Noget om musikken

Temaet i *Hymne à la Nuit (Hymne til natten)* er fra Rameaus opera *Hippolyte et Aricie* fra 1733, men såvel teksten af Edouard Sciortino (1893-1979) som harmoniseringen af Joseph Noyon (1888-1962) er af langt nyere dato. Teksten beskriver nattens magi med drømme og håb, og den indgik i filmen *Les Choristes* fra 2004 om en fransk musiklærer og hans arbejde i slutningen af 1940-erne på en skole for adfærdsvanskelige børn.

Saint-Saëns har skrevet både tekst og musik til *Calme des nuits (Nætternes stilhed)* fra 1883. Som i den foregående sats er temaet natten, hvis stilhed appellerer til digteren, medens dagens lystighed og larm er til for de overfladiske.

Nattemaet bliver afrundet med Claude Debussys klaversats *Clair de lune (Måneskin)*, og det bliver samtidig en introduktion af koncertens solist og akkompagnatør Carol Conrad. Det er tredje sats af Debussys *Suite Bergamasque* for soloklaver, inspireret af et digt af Paul Verlaine og komponeret omkring 1890. Da suiten blev publiceret i 1905 var det på trods af en modstræbende Debussy, der ikke syntes at disse tidlige værker afspejlede den musikalske stil han havde udviklet over de mellemliggende 15 år. Men hans udgiver så nogle muligheder i musikken, og *Clair de lune* er blevet et af Debussys mest populære værker.

Debussys *Dieu, qu'il la fait bon regarder (Gud, hvor gør det godt at betragte hende)* fra 1898 har en tekst, der går tilbage til middelalderen. Under hundredeårskrigen mellem Frankrig og England deltog Charles d'Orléans i slaget ved Agincourt i 1415, der set fra engelsk perspektiv er beskrevet i Shakespeares skuespil *Henrik V*. Charles blev taget til fange, tilbragte de næste 25 år i engelsk fangenskab, og skrev i den periode mere end 500 digte.

I 1883, samme år som Saint-Saëns skrev om nætternes stilhed, komponerede Gabriel Fauré sin *Madrigal* til en tekst af Armand Silvestre (1837-1901). Den har karakter af en vekselsang mellem kvindestemmer og mandsstemmer, og temaet opsummeres i slutningen, når stemmerne forenes: Vi elsker dem, der flygter fra os, og vi flygter fra dem, der elsker os.

Golliwog's Cakewalk er sidste sats i Debussys klaversuite *Children's Corner* fra 1908. Suiten er dedikeret til Debussys datter, der på det tidspunkt var tre år gammel, og satsen viser hvordan Debussy har ladet sig inspirere af ragtime musikken, der på det tidspunkt havde sin storhedstid i USA.

I Gondolieri er en sats der bryder med første afdelings fokus på fransk musik. Og så alligevel ikke helt, for ganske vist er Rossini italiener, men han tilbragte en stor del af sit liv i Paris, og her skrev han bl.a. sent i sin karriere en lang række kortere værker, som han udgav under betegnelsen: *Min alderdoms synder*. En af dem beskriver den venetianske gondoliere, der er konge på lagunen.

Offenbachs opera *Hoffmanns Eventyr* fra 1881 er baseret på tre noveller af forfatteren E.T.A. Hoffmann, der også er operaens hovedperson. Det er en opera, der stadigvæk

indgår i operahuses standardrepertoire, og det mest kendte tema er nok *Barcarolle*, hvor vi igen er i Venezia.

Til gengæld har *La jolie parfumeuse* (*Den smukke parfumehandlerske*) fra 1873, et af Offenbachs over 100 sceneværker, der i Frankrig regnes til genren opera comique, ikke været opført i det 20. årh., og når man læser handlingsreferatet forstår man sådan set godt hvorfor. Men vi vil alligevel slutte første afdeling med *Choeur des Voisins*, her i engelsk oversættelse som *Neighbors' Chorus*. En ung mand er nedtrykt, og hans nysgerrige naboer udfritter ham om årsagen og kommer med alle mulige fantasifulde forslag til hvad der dog kan være i vejen.

Anden del af koncerten begynder med *Autumn Leaves*, en engelsk gendigtning af Jacques Prévert's digt *Les feuilles mortes* (*De visne blade*), der er en bittersød beskrivelse af en kærlighed, der har været engang, men som nu er forbi.

Ved korets sommerkoncert for to år siden var der fokus på ragtimekomponisten Scott Joplin og hans opera *Treemonisha*. Men Joplin komponerede også musik, som man ikke kan karakterisere som ragtime. Et eksempel er *Bethena* fra 1905, som han selv karakteriserer som en *Concert Waltz*.

Den første af de tre spirituals *Ain'a That Good News* er komponeret af William Dawson i 1967, og den sidste er en traditionel spiritual *I Can Tell the World* i arrangement af Jester Hairston. Den midterste har en helt særlig historie. Alle der kender Dvoraks 9. symfoni, der også går under navnet *Fra den nye verden*, vil genkende temaet fra largo satsen.

Symfonien er komponeret og uropført i Carnegie Hall i 1893 mens Dvorak opholdt sig i USA, men om Dvorak hentede inspiration fra negro spirituals eller fra bøhmiske folkesange, ved kun han selv. Derimod står det fast at det var en af hans elever, William Arms Fisher, der skrev ordene til *Goin' Home* og arrangerede den i den stil der kendes fra negro spirituals.

Koncertens sidste soloindslag skal minde om at Scott Joplin først og fremmest er ragtime komponist. Det er hans *Elite Syncopations*, komponeret i 1902, og dermed en af hans tidlige rags.

På en rejse gennem amerikansk musik fra det 20. århundrede vil det være utænkeligt at forbigå musicals. Det er en genre der af mange opfattes som mindre "fin", men hvis eneste problem dybest set er dens popularitet. Et par der i den grad tegnede genre's guldalder i midten af århundredet, er Richard Rodgers og Oscar Hammerstein II. *South Pacific*, der havde premiere i 1949, er baseret på to noveller fra James A. Micheners novellesamling *Tales of the South Pacific*, der i 1948 indbragte ham Pulitzer prisen for fiktion. Handlingen udspiller sig under Stillehavskrigen og behandler emner som raceproblemer og blandede ægteskaber en rum tid før borgerretsbevægelsen tog fart. Det medley der afslutter koncerten omfatter fem af de mest livskraftige sange fra musicalen.